

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 94, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar, punkten 11.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 13 februari 1931 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 94, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—17:o.

1:o) Beträffande de under punkterna 1 - 10 och 12—17 upptagna framställningarna har utskottet redan avgivit utlåtande (nr 33), varom utskottet härigenom velat

erinra.

2:o) Under punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att av kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Brandsöl nr 2 Anders Bengtsgården i Säre-stads socken av Skaraborgs län må jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas
dels lotten litt. A om 51.204 hektar med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Anders Johan Andersson,

dels lotten litt. B om 49.758 hektar med hembuds rätt enligt samma paragraf för Carl Johan Engelbrektsson,

dels lotten litt. C om 24.304 hektar med hembuds rätt enligt samma paragraf för Fridolf Brandt,

dels ock, sedan arrendatorn Anders Johan Andersson medelst skriftlig handling förbundit sig att, därest försäljning av lotten litt. D kommer till stånd, till kronan såsom dess egendom överlämna honom tillhöriga å denna lott befintliga hus mot ett ersättningsbelopp av 1,500 kronor, lotten litt. D om 8.894 hektar med därå befintliga hus med hembuds rätt enligt ovannämnda paragraf för E. Brandt,

med iakttagande i övrigt, att lotternas saluvärden bestämmas till av domänstyrelsen föreslagna belopp, ökade med värdet av den del av egendomens andel i allmänning, som kan komma att tilläggas respektive lotter, att lotterna må tillträdas den 14 mars 1932, att lotterna försäljas i det

skick, de vid tillträdet befinna sig, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningarna,

samt med åliggande för domänstyrelsen att, med avseende å vad ovan anförts beträffande allmänningsandelen, efter det avstyckning verkställts slutligen fastställa saluvärdena å lotterna.

Egendomen, som är belägen 30 kilometer från Lidköpings stad och 9 kilometer från Grästorps köping, har en areal av 134.16 hektar, varav 112.826 hektar tomt och åker samt 21.334 hektar odlingsmark.

Kronojordstyckningssakkunniga hava förordat, att egendomen försålles i fyra lotter, varav den minsta skulle omfatta en areal av 11.552 hektar.

Distriktslantmätaren har uppgjort tvenne alternativa förslag till egendomens styckning i fyra, å en av distriktslantmätaren Gunnar Linde år 1927 över egendomen upprättad karta med litt. A, B, C och D betecknade lotter. Enligt alternativ I skulle lotterna tilldelas följande arealer åker, litt. A 35.236 hektar, litt. B 46.423 hektar, litt. C 20.103 hektar och litt. D 11.064 hektar. Enligt alternativ II skulle lotten litt. A:s areal åker ökas till 38.54 hektar och lotten litt. D:s minskas till 7.76 hektar, under det lotterna litt. B och C skulle erhålla oförändrade arealer.

För egen del hade lantmätaren förordat alternativ II, då innehavaren av lotten litt. A önskat köpa så stort område som möjligt, bland annat av det skälet att byggnaderna å litt. A vore fullt tillräckliga för såväl litt. A som D, under det att innehavaren av litt. D önskat förvärva så litet område som möjligt, enär husen vore byggda endast för 3—4 hektar åker. Att konstruera upp de teoretiskt bästa fastigheterna och genomdriva försäljning därav till missbelåtenhet och svårigheter för köparna, vilka utan våda skulle kunna få sina önskemål uppfyllda, hade lantmätaren ansett ej tillrådligt.

Beträffande de båda alternativen har *uppskattningsnämnden* förklarat sig i största möjliga mån vilja söka tillmötesgå de personliga önskingar, som framställts, men nämnden önskade att skapa för framtiden bärkraftiga jordbruk och ansåge, att rent tillfälliga och personliga skäl ej finge inverka till rubbning härutinnan. Nämnden ansåge olämpligt att på styv och svårbrukad jord nyskapa ett jordbruk om 7.76 hektar åker, då innehavarna härå ej kunde erhålla full bärgning.

I anslutning härtill hade uppskattningsnämnden föreslagit försäljning av egendomen enligt alternativ I, därvid de olika lotterna skulle erhålla följande arealer, nämligen litt. A 45.276 hektar, litt. B 49.758 hektar, litt. C 24.304 hektar samt litt. D 14.822 hektar.

Länsstyrelsen har biträtt uppskattningsnämndens förslag till egendomens disposition.

Överjägmästaren i Västra distriktet har ej haft något att erinra mot försäljning av egendomen.

Överlantmätaren har biträtt distriktslantmätarens förslag till försäljning av egendomen enligt alternativ II och såsom skäl härtill, under omnämnande av vissa parallellfall vid angränsande gårdar, framhållit att, för att icke

riskera, att ägolotten litt. A skulle bliva överbebyggd, denna ägolott borde tilldelas så mycket åkerjord som utan våda för den blivande lotten litt. D kunde ske, samt att en bättre ägoanordning och redigare form erhöles enligt alternativ II.

På föranstaltande av domänstyrelsen har *uppskattningsnämnden* verkställt saluvärdering av lotterna litt. A och D enligt alternativ II. Härvid har en areal av 5.928 hektar överförts från lotten litt. D till lotten litt. A. Lotterna litt. A och litt. D skulle härigenom omfatta 51.204 respektive 8.894 hektar, under det att lotterna litt. B och C skulle hava samma areal som enligt alternativ I.

Domänstyrelsen har ansett, att egendomen borde försälas med i alternativ II angivna arealer.

Departementschefen har med hänsyn till den förebragta utredningen funnit alternativ II vara att föredraga.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava två alternativ uppgjorts till egendomens styckning i fyra med litt. A, B, C och D betecknade lotter. Skillnaden mellan de båda alternativen består däri, att enligt alternativ II lotten litt. A på bekostnad av lotten litt. D ökats med 5.928 hektar, varigenom den senare lotten komme att omfatta en areal av endast 8.894 hektar. Med hänsyn till önskvärdheten att bärkraftiga jordbruk skapas vid styckning av kronojord synes lotten litt. D enligt alternativ II hava erhållit för liten areal, men då vederbörande köpare på grund av särskilda omständigheter ej önska en styckning av egendomen enligt alternativ I, anser sig utskottet icke böra motsätta sig, att i detta undantagsfall styckningen verkställs enligt alternativ II. På grund härav och då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke föranleder någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts i förevarande proposition under punkt 11:o gjorda framställning.

Stockholm den 24 mars 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.